

Factsheet DoeMee Onderzoek 2024

Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

Het DoeMee Onderzoek 2024 richt zich op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Deze factsheet is opgesteld voor de gemeente Kaag en Braassem op basis van de ingevulde vragenlijst door de gemeente en omgevingsdienst West-Holland (ODWH). De dikgedrukte blauwe tekst geeft het antwoord op de enquête en eventuele toevoegingen/ wijzigingen vanuit de schriftelijke validatie weer. Er is gevraagd om aanvullende informatie aan te leveren over de opdrachtformulering, afgesproken doelstellingen, resultaten en energiebesparende maatregelen die zijn getroffen. Een documentenanalyse is indien er documenten zijn aangeleverd opgenomen aan het eind van de factsheet. De factsheet is gevalideerd door de omgevingsdienst West-Holland en de gemeente Kaag en Braassem.

Gemeente Kaag en Braassem

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**.

De opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst is in de begroting opgenomen **en is als onderdeel van een programma benoemd in de begroting, onder het overkoepelende onderwerp ‘omgevingsdiensten’**.

Er is **een** opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. **Dit is opgenomen in het werkplan en in de Product-dienst catalogus**. De opdracht wordt in de praktijk **ook uitgevoerd. De uitvoering wordt verwoord in de halfjaarlijkse rapportage en in de eindrapportage**.

Het budget voor de opdracht aan de omgevingsdienst wordt bepaald op basis van **een voorstel in het werkplan door de omgevingsdienst voor het aantal benodigde uren (gebaseerd op de aantallen en kentallen)**. Om te sturen op de taak van de omgevingsdienst m.b.t. toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht **vindt periodieke evaluatie van het werk- en uitvoeringsprogramma plaats op basis van voortgangsrapportages**.

De gemeente geeft zelf **geen** invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing, naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023. **Het mandaat voor uitvoering van deze taak ligt bij de omgevingsdienst en zij hebben hier ook de geschikte kennis voor**.

Informatievoorziening

Er zijn **niet in de opdracht vastgelegde** afspraken gemaakt over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met de omgevingsdienst m.b.t. de energiebesparingsplicht. **In de halfjaarlijkse rapportage en in de eindrapportage wordt opgenomen hoeveel uren hier aan besteed zijn en hoeveel controles het betreft**. Er zijn **geen** KPI's afgesproken met

omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie m.b.t. de energiebesparingsplicht.

De gemeente ontvangt **periodieke tussenrapportages, een jaarlijkse eindrapportage en beantwoording van vragen wanneer noodzakelijk** over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de omgevingsdienst. De rapportages die door de omgevingsdienst aan de gemeente worden verstrekt leveren **adequate informatie** over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht. De rapportages geven **geen adequate informatie** over de bereikte resultaten.

Vanuit de gemeenteraad zijn er **nooit** vragen gekomen over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de omgevingsdienst. Over de bereikte resultaten (zoals reductie CO₂ en vermindering verbruik van gas en elektriciteit) zijn vanuit de gemeenteraad **ook geen** vragen/opmerkingen geweest.

Omgevingsdienst West-Holland en gemeente Kaag en Braassem

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**. De energiebesparingsplicht is **als apart taakveld onderdeel van het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)**.

Resultaat

Er is **volledig** zicht op het aantal bedrijven dat valt onder de energiebesparings- en informatieplicht. **Deze informatie downloadt de omgevingsdienst bij het e-loket van RVO.nl en combineren zij met bedrijven waarvan zij weten dat zij aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen. Daarnaast verzamelt de omgevingsdienst een deel van de informatie zelf en komt een deel van de informatie van het CBS (Centraal Bureau voor Statistiek).**

Er is **volledig** zicht op het aantal bedrijven dat zich niet aan de informatieplicht energiebesparing houdt. **Deze informatie downloadt de omgevingsdienst bij het e-loket van RVO.nl en combineren zij met bedrijven waarvan zij weten dat zij aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen.** Er wordt **per brief / e-mail, telefonisch en persoonlijk** contact gemaakt met bedrijven die niet voldoen aan de informatieplicht energiebesparing.

Organisatie van het toezicht

De omgevingsdienst handhaaft op de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing door **specifieke energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst**. Het aantal bedrijven dat per jaar wordt gecontroleerd wordt bepaald aan de hand van **de begroting en SPUK-gelden (specifieke uitkering)**. Naar schatting heeft de omgevingsdienst nog **2-5 jaar** nodig vanaf de start van de werkzaamheden om alle bedrijven en instellingen binnen de gemeente te controleren op de energiebesparings- en informatieplicht.

De omgevingsdienst stelt prioriteit in de te controleren bedrijven, namelijk **op basis van een eigen risicoanalyse die specifiek gericht is op de energiebesparingsplicht en op basis van de rubricering die RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) toevoegt aan de informatieplicht rapportages**.

Kwantitatieve informatie

De omgevingsdienst heeft de kwantitatieve informatie uit onderstaande tabellen ingevuld voor de gemeente.

Onderstaande tabel bevat informatie over het aantal gecontroleerde bedrijven en de ureninzet op jaarbasis door de omgevingsdienst in de periode 2019 – 2023.

Jaar	Aantal bedrijven gecontroleerd	Ureninzet op jaarbasis
2019	23	134
2020	55	185
2021	25	191
2022	38	209
2023	37	102

Onderstaande tabel bevat informatie over het percentage bedrijven waar overtredingen zijn aangetroffen voor en na hercontrole tussen 2019 en 2023.

Jaar	% bedrijven met overtredingen bij eerste controle	% bedrijven met overtredingen bij hercontrole
2019	50	-
2020	50	-
2021	50	2
2022	50	2
2023	50	2

Onderstaande tabel bevat informatie over het aantal jaarlijks geconstateerde overtredingen tussen 2019 en 2023.

Jaar	Aantal overtredingen
2019	15
2020	42
2021	14
2022	13
2023	8

Onderstaande tabel bevat per jaar informatie over het aantal bedrijven dat een 'vooraankondiging last onder dwangsom' of overige repressieve handhaving heeft ontvangen tussen 2019 en 2023.

Jaar	Vooraankondiging last onder dwangsom	Overige repressieve handhaving opgelegd
------	--------------------------------------	---

2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	1	0

In het geval er repressieve handhaving heeft plaatsgevonden **is een vergunning of ontheffing (gedeeltelijk) ingetrokken**.

De omgevingsdienst heeft **zicht op het energiebesparingspotentieel bij bedrijven en instellingen, namelijk een indicatie op basis van de informatieplicht**. Het energiebesparingspotentieel bij bedrijven en instellingen in de gemeente is **10-20%**. De omgevingsdienst heeft **indicatief zicht op de totaal gerealiseerde energiebesparing die dankzij de energiebesparingsplicht is gerealiseerd**. Deze cijfers zijn niet door de omgevingsdienst in de enquête opgenomen.

In de beantwoording op de enquête is geen informatie opgenomen in de getroffen energiebesparende maatregelen in de periode 2019 tot en met 2023 door bedrijven en instellingen.

Aanvullende documentenanalyse

Categorie	Aanwezig?	Gemeente
Toelichting		
Begroting	√	Begroting 2024 & Meerjarenraming 2025-2027
Opdracht	√	Wijziging gemeenschappelijke regeling ODWH incl. bijlagen; mandaatbesluit gemeente Kaag en Braassem
Beleidsstukken	√	Kadernota 2024
Werkprogramma	√	Werkplan ODWH Kaag en Braassem 2024
Voortgangsrapportage	√	Jaarverslag 2021-2022; Jaarstukken 2022 incl. bijlagen; Eindrapportage Kaag en Braassem 2022; 2 ^e periodieke rapportage Kaag en Braassem 2023
Aanvullend	x	

Begroting

Begroting 2024 ODWH

Energietransitie en energietoezicht vallen onder het programma Duurzaamheid. Het programma richt zich op de uitvoering van de wettelijke taken met betrekking tot energiebesparing en de informatieplicht van bedrijven. Eind 2023 moeten bedrijven opnieuw rapporteren hoe ze hun energiehuishouding geregeld hebben. IN 2024 volgt een periode van toezicht en handhaving. Vanaf 2023 vallen steeds meer bedrijven onder het energietoezicht, zoals glastuinbouw- en ETS bedrijven. Hiervoor heeft de ODWH een SPUK-THE aangevraagd. De komende 4 jaar wordt geïnvesteerd om ook de grotere bedrijven te controleren op hun energiebesparingsplicht. De totale lasten voor het programma Duurzaamheid zijn in 2024 als volgt:

Begroting programma 2024	
Programma Duurzaamheid	
Totaal uren	12.427
Uren x tarief	€ 1.296.705
Materieel budget	€ 472.445
Totaal bijdrage deelnemers	€ 1.769.150

Deze informatie is beschikbaar over de totale begroting (deelnemersbijdrage & urenoverzicht) voor 2024:

Tabel 5.2 Opbrengsten

Deelnemers (x €1.000)	Begroting 2024
Hillegom	871
Kaag en Braassem	1.242
Katwijk	871
Leiden	3.462
Leiderdorp	642
Lisse	799
Nieuwkoop	1.260
Noordwijk	5.579
Oegstgeest	633
Teylingen	1.067
Voorschoten	378
Zoeterwoude	835
Provincie Zuid-Holland	2.464
Totaal bijdrage deelnemers	20.103
Overige inkomsten	
Provincie Zuid-Holland aanvullend	482
Subsidies	952
Overige inkomsten	161
Totale opbrengsten	21.698

Tabel 5.3 Urenoverzicht 2024

Deelnemers	Begroting 2024
Hillegom	8.135
Kaag en Braassem	11.723
Katwijk	8.135
Leiden	32.279
Leiderdorp	5.895
Lisse	7.438
Nieuwkoop	11.821
Noordwijk	49.189
Oegstgeest	5.845
Teylingen	9.995
Voorschoten	3.438
Zoeterwoude	6.746
Provincie Zuid-Holland	22.907
Totaal	183.542

Meerjarenbegroting 2025-2027 ODWH

Bijgevoegd is ook een meerjarenbegroting 2025-2027. Daarin zijn per taakveld de volgende baten en lasten opgenomen. Energiebesparing valt hier onder milieubeheer.

Tabel 5.4 Meerjarenbegroting 2025-2027 per taakveld

(bedragen x €1000)	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur		51	-51		52	-52		53	-53
0.4 Overhead	140	5.304	-5.164	140	5.466	-5.326	140	5.629	-5.489
7.4 Milieubeheer	13.832	10.526	3.306	14.058	10.669	3.389	14.123	10.741	3.382
8.1 Ruimtelijke ordening	3.553	2.565	989	3.637	2.608	1.029	3.722	2.630	1.091
8.3 Wonen en bouwen	4.615	3.559	1.056	4.720	3.617	1.103	4.826	3.646	1.180
Totaal	22.140	22.005	135	22.555	22.411	144	22.811	22.700	111
Bestemming resultaat									
Storting in reserves			-135			-144			-111
Onttrekking uit reserves			0			0			0
Mutatie reserves			-135			-144			-111
Saldo na bestemming			0			0			0

Tabel 5.5 Uren ontwikkelingen in meerjarenbegroting 2025-2027

Deelnemers	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Hillegom	8.135	8.135	8.135
Kaag en Braassem	11.723	11.723	11.723
Katwijk	8.135	8.135	8.135
Leiden	32.279	32.279	32.279
Leiderdorp	5.895	5.895	5.895
Lisse	7.438	7.438	7.438
Nieuwkoop	11.821	11.821	11.821
Noordwijk	49.189	49.189	49.189
Oegstgeest	5.845	5.845	5.845
Teylingen	9.995	9.995	9.995
Voorschoten	3.438	3.438	3.438
Zoeterwoude	6.746	6.746	6.746
Provincie Zuid-Holland	22.907	22.907	22.907
Totaal	183.542	183.542	183.542

Tabel 5.6 Totaaloverzicht deelnemersbijdrage 2025-2027

Deelnemers (x €1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Hillegom	889	909	930
Kaag en Braassem	1.269	1.298	1.328
Katwijk	884	905	925
Leiden	3.533	3.614	3.696
Leiderdorp	653	668	683
Lisse	817	835	854
Nieuwkoop	1.287	1.317	1.347
Noordwijk	5.697	5.820	5.946
Oegstgeest	644	659	674
Teylingen	1.088	1.113	1.138
Voorschoten	384	393	401
Zoeterwoude	850	867	884
Provincie Zuid-Holland	2.520	2.578	2.636
Totaal	20.515	20.976	21.442
<i>Overige inkomsten</i>			
Provincie Zuid-Holland aanvullend	482	482	482
Subsidies	982	935	725
Overige inkomsten	161	162	162
Totale opbrengsten	22.140	22.555	22.811

Opdracht

De gemeente heeft per 1-1-2009 mandaat verleend aan de ODWH voor het uitvoeren van o.a. de omgevingswet en de Wet milieubeheer. Dit mandaat is op 16 augustus 2022 gewijzigd.

Beleidsstukken

In de kadernota 2024 zet de ODWH de beleidsinhoudelijke en financiële kaders uiteen die de basis vormen voor het opstellen van de Begroting 2024. Inhoudelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting zijn:

- Versterking robuustheid VTH-stelsel via het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH en in samenwerking met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten
- Invoering omgevingswet
- Stimulering energiebesparing door en energieopwekking bij bedrijven door de Rijksoverheid via subsidies & aanscherping wetgeving.

Werkprogramma

In het werkplan 2024 legt de ODWH voor de gemeente Kaag en Braassem vast welke producten en diensten zij in 2024 aan zullen leveren en wat de kosten voor de gemeente zijn. Toezicht en

handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht valt onder het programma duurzaamheid.

Belangrijke ontwikkelingen zijn:

- energiebesparingsplicht is uitgebreid met EU-ETS bedrijven
- Tandje bijzetten om de RES/energieakkoord voor Holland Rijnmond te laten slagen. Daarvoor zijn Taskforces opgezet die begin 2024 volledig operationeel moeten zijn.
- Er worden ondersteunende energie werkzaamheden verricht inclusief lichthindercontroles en project hybride warmtepompen.

1.2.4 Duurzaam			
Uren per ProductGroep			
ProductGroep	Werkplan 2023	Werkplan 2024	Werkplan 2024 vs 2023
Toezicht en handhaving	224	289	65
Projecten	162	120	-42
Ondersteuning	24		-24
Totaal	410	409	-2

Voortgangsrapportages

De ODWH rapporteert via periodieke rapportages en eindrapportages (jaarverslagen) over de uitvoering van hun taken.

Eindrapportage 2023

De ODWH heeft in 2023 bedrijven gecontroleerd op de informatieplicht en energiebesparingsplicht. Het aantal uitgevoerde controles was in 2023 ruim boven de raming. Van ongeveer 90% van de bedrijven met een informatieplicht en energiebesparingsplicht is geconstateerd dat ze eind 2023 voldoen aan de wettelijke eisen. Er bleek minder inzet nodig op het gebied van opleggen sancties, o.a. door gebruik van de SPUK-regeling en doordat er minder handhaving nodig was en er minder sanctie controles zijn uitgevoerd.

Eindrapportage 2022

De ODWH heeft in 2022 bedrijven gecontroleerd op de informatieplicht en energiebesparingsplicht. Van ongeveer 63% van de bedrijven met een informatieplicht en energiebesparingsplicht is geconstateerd dat ze eind 2022 voldoen aan de wettelijke eisen. Er bleek minder inzet nodig op het gebied van opleggen sancties. Er zijn geen sanctiecontroles uitgevoerd, geen lasten onder dwangsom opgelegd omdat alle bezochte bedrijven voldeden aan de energiebesparingsplicht na een (her)controle en er minder uur nodig was voor de (her)controles dan begroot.

Door middel van een energiedashboard heeft de ODWH in aanvulling op de wettelijke taken bedrijven opgespoord in het kader van de informatieplicht. Naar aanleiding van de data-analyse vanuit het energiedashboard zijn gevelcontroles uitgevoerd. De bedrijven zijn vervolgens ook gecontroleerd.

2^e periodieke rapportage gemeente Kaag en Braassem 2023

Bijgevoegd de totaalrealisatie voor de gemeente Kaag en Braassem in de periode 1-1-2023 tot 31-8-2023. Daarbij valt op dat de ureninzet op het programma Duurzaamheid achterblijft bij de raming. Echter zijn wel meer (her)controles uitgevoerd op het gebied van energiebesparing dan voor het hele jaar geprognostiseerd. Voor het uitvoeren van deze controles is gebruik gemaakt van de VUE subsidieregeling (Versterkte Uitvoering Energiebesparing). Daarnaast blijft handhaving uit doordat

vrijwel alle bedrijven de overtreding(en) ongedaan maken voor de gestelde termijn(en). De verwachting is dat niet alle beschikbare uren uit het werkplan van 2023 nodig zijn. Daarom wordt het aantal uur bijgesteld naar 120.

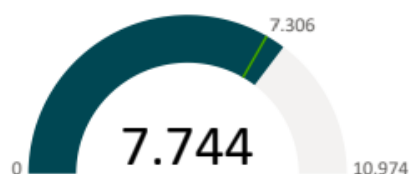
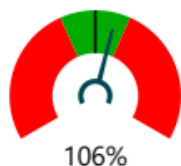
Omgevingsdienst
West-Holland

1.2 Totaal - Realisatie

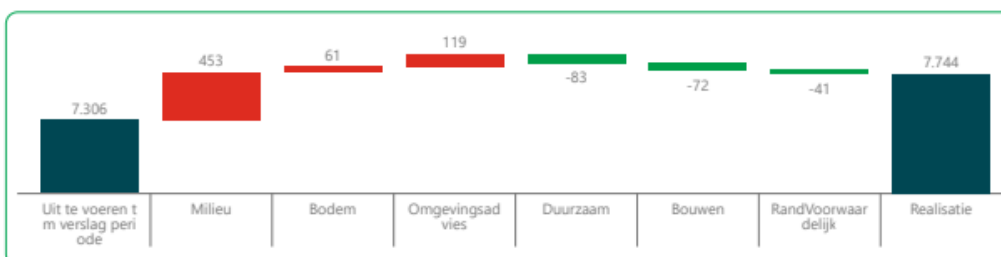
Kaag en Braassem

Periode van 1-1-2023 tot 31-8-2023

UREN

Programma	JaarOpdr WP	Uit te voeren tm verslag periode	Realisatie	Verschil realisatie vs uit te voeren	% realisatie vs uit te voeren	Verschil realisatie vs JaarOpdr WP	% realisatie vs JaarOpdr WP
▲ Milieu	4.882	3.250	3.703	453	114%	-1.179	76%
Bodem	866	577	638	61	111%	-228	74%
Omgevingsadvies	2.603	1.733	1.852	119	107%	-751	71%
Duurzaam	435	290	207	-83	72%	-228	48%
Bouwen	957	637	565	-72	89%	-392	59%
RandVoorwaardelijk	1.231	820	778	-41	95%	-453	63%
Totaal	10.974	7.306	7.744	438	106%	-3.230	71%

AANTALLEN

Programma	JaarOpdr WP	Uit te voeren tm verslag periode	Realisatie	Verschil realisatie vs uit te voeren	% realisatie vs uit te voeren
▲ Milieu	251	167	194	27	116%
Bodem	150	100	61	-39	61%
Omgevingsadvies	86	57	110	53	192%
Duurzaam	47	31	30	-1	96%
Bouwen	184	122	123	1	100%
RandVoorwaard...	0	0	0	0	
Totaal	718	478	518	40	108%

MATERIEEL

Programma	WerkPlan	Realisatie
▲ Milieu	€ 517	€ 1.467
Bodem	€ 0	€ 2.787
Omgevingsadvies	€ 8.100	€ 0
Duurzaam	€ 7.930	€ 3.450
Bouwen	€ 0	€ 0
RandVoorwaardelijk	€ 6.372	-€ 1.314
Totaal	€ 22.919	€ 6.390